COUNTY BOROUGH OF BLAENAU GWENT

REPORT TO: **THE CHAIR AND MEMBERS OF THE STANDARDS COMMITTEE**

SUBJECT: **STANDARDS COMMITTEE - DYDD MERCHER, 29 IONAWR 2020 DYDD MERCHER, 29 IONAWR 2020**

REPORT OF:

PRESENT: R. ALEXANDER (CADEIRYDD)

Mr R. Alexander (Cadeirydd)
Cynghorydd Keith Hayden (Aelod Pwyllgor)
Cynghorydd Amanda Moore (Aelod Pwyllgor)
Cynghorwydd Godfrey Thomas (Aelod Pwyllgor)
Mr. J. Price (Aelod Pwyllgor)
Miss H. Roberts (Aelod Pwyllgor)
J. Thomas (Aelod Pwyllgor)
Mr. S. Williams (Aelod Pwyllgor)
Mr. J. Evans (Aelod Pwyllgor)

WITH:

Andrea Jones (Swyddog)
Steve Berry (Swyddog)

ITEM	SUBJECT	ACTION
No. 1	**CYFIEITHU AR Y PRYD** Ni dderbyniwyd unrhyw geisiadau ar gyfer y gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.	
No. 2	**CROESO AC YMDDIHEURIADAU** Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod ac adroddwyd yr	

	ymddiheuriadau dilynol am absenoldeb: Cynghorydd G. Thomas a Mr. J. Evans.	
No. 3	**<u>DATGANIADAU BUDDIANT A GODDEFEBAU</u>** Ni adroddwyd unrhyw ddatganiadau buddiant na goddefebau. Dilynodd trafodaeth pan ddywedodd y Cadeirydd y credai y gwneir mwy o geisiadau am oddefebau mewn awdurdodau eraill nag ym Mlaenau Gwent. Dywedodd y Pennaeth Cydymffurfiaeth Cyfreithiol a Chorfforaethol fod hyn yn dueddiad hirsefydlog ym Mlaenau Gwent am resymau a ystyriwyd yn flaenorol. Roedd Aelodau wedi cael hyfforddiant fod goddefebau ar gael fel rhan o'u proses sefydlu a darperir hyfforddiant gloywi hefyd. Mae ffurflenni cais ar gyfer goddefebau ar gael i Aelodau ynghyd â chanllawiau ar pryd i wneud cais. Dywedodd y Swyddog fod goddefebau yn dod yn bwysig lle mae nifer gyfartal bron mewn cynrychiolaeth wleidyddol rhwng partïon, yn arbennig wrth bleidleisio ar faterion dadleuol ac yn y blaen. Fodd bynnag, nid oedd hwn yn fater mor bwysig ym Mlaenau Gwent oherwydd bod mwyafrif clir o Aelodau Annibynnol. Roedd y seiliau ar gyfer gweithredu goddefebau hefyd yn gyfyngedig ac fel canlyniad roedd Aelodau ym Mlaenau Gwent yn fwy tebygol o ddatgan buddiant a pheidio cymryd rhan os oes angen. Ychwanegodd y Swyddog, er y gall godi ymwybyddiaeth fod goddefebau ar gael, na fedrai ddylanwadu ar Aelodau i wneud cais. Roedd seiliau goddefebau yn gul a dywedodd y Swyddog fod mwyafrif y materion a drafodir gydag Aelodau yn nhermau datganiadau buddiant yn dod o fewn categori goddefebau posibl. Fodd bynnag, byddai'n edrych lle gellid cryfhau proffil goddefebau.	
No. 4	**<u>COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL</u>** Cyflwynwyd cofnodion y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 5 Gorffennaf 2019. CYTUNWYD cadarnhau'r cofnodion.	

No. 5	**<u>ADRODDIAD BLYNYDDOL YR OMBWDSMON (ELFEN YMDDYGIAD)</u>** Cyfeiriodd y Pennaeth Cydymffurfiaeth Cyfreithiol a Chorfforaethol at yr adroddiad blynyddol a gyhoeddwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yng nghyswllt cwynion gwasanaeth a chwynion Cod Ymddygiad Aelodau. Cyhoeddwyd Llythyr Blynyddol yr Ombwdsmon yn yr Haf, a chadarnhaodd y Swyddog y rhoddwyd adroddiad amdano i'r Pwyllgor Archwilio a'r Cyngor i'w ystyried. Aeth y Swyddog drwy'r adroddiad a thynnu sylw at bwyntiau ynddo, yn arbennig dudalen 58 sy'n rhoi data cymharol ar gyfer 2018/19 a 2017/18 yng nghyswllt cwynion Cod Ymddygiad a dderbyniwyd. Nid oedd unrhyw dystiolaeth ar gyfer y ddwy flynedd am dorri Cod Ymddygiad yn erbyn unrhyw Aelodau o'r Awdurdod Lleol. Mae gan y Pwyllgor Safonau hefyd rôl wrth oruchwylio ymddygiad Cynghorau Tref a Chymuned, a chaiff manylion y rhain hefyd eu hamlinellu ar dudalen 58 yr adroddiad. Yn nhermau meincnodi, dywedodd y Swyddog fod y gyfradd o gwynion a dderbynnir ym Mlaenau Gwent yn gyffredinol is nag mewn awdurdodau lleol eraill. Cyfeiriodd y Cadeirydd at Fil Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) a'r effaith bosibl ar Bwyllgorau Safonau. Mewn ymateb dywedodd y Swyddog ei fod yn debygol o effeithio mwy ar awdurdodau iechyd nag ar awdurdodau lleol. Gofynnodd Aelod am y sefyllfa ar gyfer 2019/20, a chadarnhaodd y Swyddog y cyflwynwyd nifer o gwynion i'r Ombwdsmon yng nghyswllt cynghorau tref a chymuned, ac y cafodd un gŵyn yng nghyswllt yr awdurdod lleol ei thynnu'n ôl.	
No. 6	**<u>YSTYRIED ENGHREIFFTIAU O LYFR ACHOSION YR OMBWDSMON</u>** Roedd y Pennaeth Cydymffurfiaeth Corfforaethol Chyfreithiol wedi dweud yn y cyfarfod diwethaf y bu trafodaeth am y mathau o gwynion a gyflwynir i'r Ombwdsmon. Mae'r Ombwdsman wedi	

	cyhoeddi canfyddiadau achosion unigol a chafodd yr wybodaeth ei chasglu yn Llyfr Achos Cod Ymddygiad. Cylchredwyd copïau o'r Llyfr Achos i Aelodau a bu trafodaeth am y crynodebau achos a amlygir ynddo. Dywedodd y Swyddog nad oedd unrhyw hawl apêl ar gyfer achwynydd pe byddid yn canfod nad yw Aelod yn torri'r cod ymddygiad. Mae proses adolygu y gellid ei dilyn yn annibynnol, ond dim hawl ffurfiol i apelio. Dilynodd trafodaeth bellach pan ddywedodd Aelod fod Llyfr Achos yr Ombwdsmon yn ddefnyddiol iawn i Aelodau a CHYTUNWYD y byddai hyn yn dod yn eitem sefydlog i'w thrafod ar agendâu yn y dyfodol.	
No. 7	**<u>DIWEDDARIAD PAR: PWYLLGOR SAFONAU ARALL Y CYNGOR</u>** Dywedodd y Pennaeth Cydymffurfiaeth Cyfreithiol y gofynnwyd iddi yn y cyfarfod diwethaf i wneud ymholiadau gyda Phwyllgorau Safonau awdurdodau lleol eraill am sut y gweithredant a pha mor aml y cynhelir cyfarfodydd. Yn dilyn trafodaethau gyda Swyddogion Monitro eraill ac edrych ar wefannau Cynghorau eraill, dywedodd y Swyddog fod amlder cyfarfodydd yn amrywio. Roedd Cyngor Dinas Caerdydd yn cwrdd yn fwy aml gan fod ganddynt fwy o fusnes i'w drafod a hefyd geisiadau am oddefebau ac mae'r awdurdodau hynny gyda nifer fawr o Gynghorau Tref a Chymuned hefyd yn cwrdd yn fwy aml. Fodd bynnag, mae ein hawdurdodau cyfagos yn ymddangos yn debyg i Blaenau Gwent ac mae Cynghorau eraill hefyd wedi cytuno ar weithdrefn datrysiad lleol. Yng nghyswllt trafodaethau blaenorol am Aelodau yn arsylwi cyfarfodydd y Cyngor, dywedodd y Swyddog nad oedd dim o'r Pwyllgorau Safonau y gwnaeth ymholiadau gyda nhw yn gwneud hyn. Roedd rhai Cynghorau wedi awgrymu na fyddent yn annog aelodau eu Pwyllgorau Safonau i arsylwi cyfarfodydd gan y gallai ragfarnu gwrandawiadau'r dyfodol o Bwyllgorau Safonau, yn nhermau y posibilrwydd y byddai Aelod yn dyst i unrhyw gwynion yn deillio o'r cyfarfodydd a arsylwyd. Dywedodd y Swyddog mai cyfrifoldeb y Swyddog Monitro yw	

	arsylwi ymddygiad mewn cyfarfodydd, a rhoddodd sicrwydd y byddid yn rhoi blaenoriaeth ar unwaith i unrhyw faterion o ymddygiad. Dywedodd hefyd fod mwyafrif y toriadau yn digwydd tu allan i amgylchedd cyfarfodydd ffurfiol. Dywedodd y Cadeirydd ei fod hefyd yn y cyfarfod diwethaf wedi ymgymryd i roi adborth fel Aelod o Bwyllgor Safonau Bro Morgannwg a Phwyllgor Safonau Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru. Dywedodd fod y ddau awdurdod wedi mabwysiadu'r weithdrefn o'i gwneud yn ofynnol i Aelodau Pwyllgor Safonau fynychu cyfarfodydd eraill. Mae Pwyllgor Safonau Bro Morgannwg yn cwrdd 4 neu 5 gwaith y flwyddyn, a disgwylir i Aelodau fynychu dau gyfarfod Cyngor ym mhob cylch blynyddol a dau gyfarfod o Gyngor Tref a Chymuned. Roedd Safonau Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru yn fwy ar gam datblygu a gofynnwyd i Aelodau fynychu un cyfarfod arall o'r Awdurdod. Roedd wedi mynychu un cyfarfod a byddai'n mynychu un arall yn y dyfodol agos. Soniodd Aelod arall am ei phrofiad o Bwyllgorau Safonau eraill a dywedodd ei fod yr un fath â Blaenau Gwent yn nhermau amlder cyfarfodydd. Derbyniai sylw'r Swyddog y gallai arsylwi cyfarfodydd ragfarnu ymgyfraniad Aelodau pe byddai unrhyw faterion o ymddygiad yn codi. Dilynodd trafodaeth pan ddywedodd y Swyddog na chredai fod angen i Aelodau fynychu cyfarfodydd gan fod hyn yn rhan o'i rôl hi. Fodd bynnag, byddai'n awgrymu y gallai Aelodau fynychu pe byddai unrhyw broblemau sy'n ailddigwydd. Dywedodd hefyd y gall yr Awdurdod gyflwyno gwe-ddarlledu cyfarfodydd yn y dyfodol ac y byddai hyn yn galluogi Aelodau i arsylwi cyfarfodydd drwy wefan y Cyngor. CYTUNWYD y byddid yn trafod y mater hwn eto yn y dyfodol.	
No. 8	**<u>CYNLLUN GWAITH Y DYFODOL/GOFYNION HYFFORDDIANT</u>** Dywedodd y Pennaeth Cydymffurfiaeth Cyfreithiol a Chorfforaethol fod uchafswm cyfnod swyddi Mr. J. Evans a Mr. J. Price yn dod i ben ar 25 Gorffennaf 2020. Cadarnhaodd y byddai'r broses recriwtio yn dechrau yn y Gwanwyn, gyda chyfarfod ym mis Mehefin i drafod ceisiadau. Yng nghyswllt hyfforddiant, cadarnhaodd y Swyddog y cynhelir sesiwn hyfforddiant i gynnwys Aelodau newydd ym mis Medi.	

No. 9	**UNRHYW FATER ARALL/DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF** Cyfeiriodd Aelod at Fil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) a'r effaith bosibl ar Bwyllgorau Safonau, yn nhermau'r gofyniad i gynhyrchu adroddiadau blynyddol, ac awgrymodd y dylid cael diweddariad ar ddarpariaethau'r ddeddfwriaeth newydd. Mewn ymateb, cadarnhaodd y Swyddog fod yr Awdurdod wedi ymateb i nifer o feysydd yn ystod y cyfnod ymgynghori. Dywedodd y cynigiwyd fod Arweinwyr Grŵp yn cael mwy o gyfrifoldeb am ymddygiad o fewn eu grwpiau gwleidyddol, a dywedodd y Swyddog y credai hi mai'r rheswm pam fod nifer y problemau ymddygiad yn isel ym Mlaenau Gwent oedd bod Arweinwyr Grŵp eisoes yn gweithio'n agos gyda'r Rheolwr Gyfarwyddwr a hithau fel Swyddog Monitro, a'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd, i fonitro ymddygiad a'u bod yn cael sgyrsiau cynnar i ddatrys problemau. Mae mwyafrif helaeth y Bil yn ymwneud â democratiaeth; fodd bynnag dywedodd y bydd yn edrych ar y materion hynny fyddai'n effeithio'n uniongyrchol ar y Pwyllgor Safonau, a hefyd yn cylchredeg crynodeb o brif ddarpariaethau'r Bil i Aelodau. CYTUNWYD cynnal y cyfarfod nesaf ddechrau mis Mehefin 2020.	